

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

"อสปฺปริส — อสฺปบุรุษ, อสฺตบุรุษ, คนชั่ว, คนไม่ดี"

คำว่า **อสปฺปริส** เป็นคำภาษาบาลี อ่านตามภาษาบาลีว่า อะ - สฺบ - ปุ - ริ - สะ เขียนเป็นไทยได้ว่า **อสปฺบุรุษ** หมายถึง คนชั่ว คนไม่ดี ในภาษาไทยจะคุ้นกับคำว่า **อสฺตบุรุษ** ซึ่งก็มีความหมายอย่างเดียวกันกับอสปฺบุรุษนั่นเอง พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงที่เกี่ยวกับอสปฺบุรุษนั้นมีมาก แต่เมื่อประมวลแล้ว ก็ไม่พ้นไปจากความคิดเห็นเป็นไปของอกุศลธรรมที่ปรากฏออกมาในลักษณะที่ไม่ดีประการต่างๆ ดังเช่นข้อความจากพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต สัตตกัมมสูตร ว่า

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย กิเลส**อสปฺบุรุษ**เป็นไฉน? บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นคนมักฆ่าสัตว์ มักลักทรัพย์ มักประพฤติผิดในกาม มักพูดเท็จ มักพูดคำส่อเสียด มักพูดคำหยาบ มักพูดคำเพ้อเจ้อ ดูกร ภิกษุทั้งหลาย บุคคลนี้ เราเรียกว่า **อสปฺบุรุษ**”

.....

ทุกคนที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นหนึ่งในสุคติภูมินั้น มีความเสมอกันโดยความที่มีนามธรรม และรูปธรรม กล่าวคือ มีจิต (สภาพธรรมที่เป็นใหญ่เป็นประธานในการรู้แจ้งอารมณ์) เจตสิก (สภาพธรรมที่เกิดร่วมกับจิต) และ รูป (สภาพธรรมที่ไม่ใช่สภาพรู้) เกิดขึ้นเป็นไป แต่ที่แตกต่างกัน คือ การสะสมและการได้รับผลของกรรม แต่ละคนเป็นแต่ละหนึ่ง ซึ่งไม่เหมือนกันเลยจริงๆ **คนที่มีความประพฤติที่ไม่ดี เป็นคนชั่ว เป็นอสปฺบุรุษ** ขาดความละอาย ขาดความเกรงกลัวต่อบาป ขาดเมตตาความเป็นมิตรเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน เป็นต้น นั้น มีทุกยุคทุกสมัย ไม่ใช่เฉพาะในสมัยนี้เท่านั้น เมื่อกล่าวโดยสภาพธรรมแล้ว ก็เป็นแต่ธรรม คืออกุศลธรรม เกิดขึ้นเป็นไปเท่านั้น ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงคนทั้งโลกให้มีความประพฤติที่ดีงามเหมือนกันทั้งหมดได้ เพราะความประพฤติของแต่ละบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับ การสะสมของแต่ละบุคคล

ถึงแม้จะมีอกุศลมากมาย เกิดขึ้นเป็นไปในชีวิตประจำวัน แต่ถ้าได้เริ่มเห็นโทษของอกุศลขึ้นมาบ้าง จากการได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ก็ย่อมจะดีกว่าที่เป็นอกุศลแล้วไม่เห็นโทษ และไม่ยอมถอยกลับจากอกุศลเลย ที่จะเป็นผู้เห็นโทษของอกุศลและถอยกลับจากอกุศลได้ ต้องเป็นผู้ได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ อกุศลที่สะสมอย่างเนิ่นนานในสังสารวัฏฏ์ สะสมท่วมทับอย่างมากมาย (ถ้าเป็นนิวัตถุ ก็คงจะไม่มีที่เก็บ เพราะมากเหลือเกิน) จะค่อยๆ ละคลายให้เบาบางลงจนกระทั่งสามารถดับได้อย่างหมดสิ้นไม่มีเหลือเลยนั้น ก็ต้องด้วยปัญญา

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง อุปการะเกื้อกูลให้พุทธบริษัทมีความเข้าใจถูกเห็นถูกเป็นไปเพื่อขัดเกลากิเลสในชีวิตประจำวัน มีความประพฤติที่ดีงามทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ จนกระทั่งสูงสุด คือสามารถดับกิเลสได้อย่างหมดสิ้น ซึ่งจะเป็นอย่างนี้ได้ ต้องมีปัญญา ก็**จะเห็นความน่าอัศจรรย์ของปัญญาได้ว่า สามารถดับกิเลสได้จนหมดเกลี้ยงจากใจ** พระอริยบุคคลทั้งหลายในอดีต ก่อนที่ท่านจะได้รู้แจ้งอริยสัจจธรรมดับกิเลสได้ตามลำดับขั้นนั้น กิเลสที่ท่านได้สะสมมา ก็ยังมีอยู่ครบ เกิดขึ้นตามเหตุตามปัจจัย แต่เมื่อใดที่ปัญญาเจริญขึ้นคมกล้าขึ้น จนกระทั่ง

มรรคจิตเกิดขึ้น ก็สามารถดับกิเลสได้ตามลำดับ กิเลสที่ดับได้แล้วก็จะไม่เกิดอีกเลยในสังสารวัฏฏ์ และผู้ที่จะไม่มีการเกิดกิเลสใดๆ เลยนั้น คือพระอรหันต์ ดังนั้นตราบไตรปิฎกก็ตามที่ยังไม่ได้รู้แจ้งอริยสัจธรรม ดับกิเลสได้ตามลำดับ ความประพฤติกิเลสที่ไม่ดีประการต่างๆ ก็ย่อมจะมีได้ เป็นไปตามการสะสมของแต่ละบุคคล เมื่อสะสมกิเลสมาก ก็ทำให้มีการล่วงออกมาทางกายและวาจาที่ไม่ดี อันแสดงถึงกำลังของกิเลสและขณะที่กิเลสเกิดขึ้นล่วงออกมาทางกาย วาจา ก็เป็นขณะที่ขาดความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาปในขณะนั้น

เป็นที่น่าพิจารณาว่า แต่ละคนก็มีกิเลสมากด้วยกันทั้งนั้นทั้งเราและเขา เมื่อเราเห็นถึงความเป็นธรรมชาติของสัตว์โลก ก็ควรเห็นใจและเข้าใจในบุคคลเหล่านั้น เพราะในความเป็นจริง ไม่มีสัตว์ไม่มีบุคคลเลย มีแต่ธรรมที่เกิดขึ้นแล้วดับไปเท่านั้นเอง เมื่อเข้าใจอย่างนี้แล้ว ก็จะเห็นตามความเป็นจริงและไม่เป็นอนุสัยเมื่อผู้อื่นเป็นอนุสัย เพราะเราเข้าใจความจริงแล้ว และก็ต้องอบรมเจริญปัญญา ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดต่อไป ด้วยการศึกษาศาสนาธรรมให้เข้าใจ และหมั่นประพฤติตามพระธรรมด้วยความจริงใจ ค่อยๆ ขัดเกลาความเป็นอนุสัยไปทีละเล็กทีละน้อย เพราะเหตุว่าภาระหน้าที่ที่สำคัญที่สุดในชีวิตก็คือ สะสมความดีและฟังพระธรรมให้เข้าใจ สะสมเป็นที่พึ่งให้กับตนเองต่อไป เพราะการเดินทางในสังสารวัฏฏ์ยังอีกยาวไกลมาก ความดีและความเข้าใจพระธรรมเท่านั้นที่จะเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]